

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HOMMEN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

NINA OCH EDVARD GRIEG.

EDVARD GRIEG.

VÅR HUFVUDSTAD gästas i dessa dagar af en bland den skandinaviska tonkonstens främste märkesmän, *Edvard Grieg*. Både som skapande och utöfvande musiker står han ännu i första ledet, och få torde de tonsättare i Norden vara, hvilkas alster äro lika populära som hans. Griegs namn på konsertprogrammen väcker städse intresse, och hans personliga besök och uppträdande härstädes alstra alltid en nästan feberaktig spänning. Sålunda hafva alla biljetter till hans trenne konserter vid detta besök rifvits bort långt i förväg.

Edvard Grieg är född i Bergen den 15 juni 1843. Redan i sin tidigaste barndom visade han omiskännliga anlag för musik, hvilka hans musikaliskt anlagda moder på det omsorgsfullaste sökte utbilda. Vid nio års ålder skref han sin första komposition, hvilken snart efterföljdes af flere. Han ådrog sig nu Ole Bulls uppmärksamhet, och denne tillrådde föräldrarna på det enträgnaste att sända ynglingen till konservatoriet i Leipzig. Så skedde, och här studerade Grieg till år 1863, då han begaf sig till Köpenhamn, där han stiftade bekantskap med Gade och Hartmann, hvilka ej varit utan inflytande på hans tonsättarverksamhet. Af afgörande betydelse för Grieg blef emellertid den unge i Köpenhamn bosatte norske tonsättaren Rikard Nordraak (död 1866 vid endast 24 års ålder). Härom berättar G. själf: »Det föll som fjäll från mina ögon; först genom honom lärde jag känna de nordiska folkvisorna och min egen natur. Vi sammansvuro oss mot Gades Mendelssohnise-

rade vekliga skandinavism och beträdde med hänryckning den väg, på hvilken den nordiska skolan nu befinner sig.» Från denna tid återfinner man allt oftare en äkta nordisk kolorit hos den Griegska sånggudinnan. Men med denna sammanväfver sig ofta, särskildt i hans romanser och instrumentala verk, ett internationellt drag, som i sin mån bidragit att skaffa honom vänner och beundrare i skilda land.

År 1867 bosatte Grieg sig i Kristiania och grundade här en musikförening, som han i många år ledde. De sista tjugu åren har han haft sitt egentliga hem i Bergen. Under tiden har han emellertid gjort många och vidsträckt konsertresor och öfverallt firat de största triumfer. G. fyllde sistlidet år sina sextio och blef då föremål för en storartad hyllning från när och fjärran.

Till Griegs förnämsta skapelser torde få räknas hans trenne violinsonater, pianokonserten (a-moll), violinkonserten (op. 56), stråkkvartetten (g-moll), den allbekanta musiken till »Peer Gynt», orkestersonaten »Fra Holbergs Tid», körverken »Foran sydens kloster» och »Landkjending», en mängd pianosaker och romanser m. m. Och nästan öfverallt möter man tondiktarens genialitet och omedelbarhet, friskhet och elegans.

Edvard Grieg har i ett mångårigt lyckligt äktenskap varit förenad med Nina Hagerup. Hon är ock den, som alltid först sjungit hans sånger och äfven i öfrigt troget stått vid hans sida. Hon följer honom ock alltid på hans resor och är nu med honom äfven här.

SOFI ALMQUISTS 60-ÅRS DAG.

IKRETSAR, intresserade för vårt undervisningsväsen, står namnet Almquist som en borgen både för genialitet och gedigenhet. Detta gäller ej blott då man talar om den främste bäraren af detta namn, skalden C. J. L. Almquist, och hans pedagogiska verksamhet samt om den i våra tider kände och aktade läroboksförfattaren rektor Sigfrid Almquist, utan kan äfven sägas ha giltighet om en, som genom sitt giftermål kommit att bära detta namn, nämligen rektor Sigfrid Almquists hustru Sofi Almquist.

Fru Almquist, hvars 60-åriga födelsedag i går firades i den skola, hon grundlagt som ett fält för sina pedagogiska idéer, föddes den 9 mars 1844 på Ålberga bruk i Kila socken af Nyköpings län. Fadern var bruksinspektoren Per Oliver Hultén och moderns namn var Beata Lovisa Ljungberg. Sin första undervisning fick hon i Meurtska skolan i Nyköping och genomgick sedermera år 1861—64 Högre Lärarinneseminarium i Stockholm. Då hon utexaminerats från detta, uppgjorde hon tillsammans med en kamrat den efter dåvarande förhållanden djärfva planen att studera till läkare. På den tiden ägde en kvinna ej rätt att studera medicin i Sverige, och de enda universitet i Europa, som stodo henne öppna, voro de i Kiew och Paris. De beslöto att begifva sig till det sistnämnda, men kort innan de gemensamma studierna skulle börja, fick hon bud från kamraten, att denna måste svika öfverenskommelsen. Ensam ville hon ej beträda denna bana och motto då anställning som lärarinna i statsrådet grefve Ehrensvärds familj. Sedan hon i tre år vistats

SOFI ALMQUIST.

hos denna familj, hvars tillgifvenhet och aktning hon i hög grad tillvann sig, ingick hon som lärarinna i Beskowska skolan.

Få ägde som hon förmågan att disciplinera en stor bråkig pojkklass, och genom sin allt dominerande energi fick hon till och med de trögastes fattningsgäfvor att vakna.

Bland de lärjungar, som under hennes verksamhet i denna skola åtnjöt hennes undervisning, märkas prinsarne Carl och Eugen samt prins Bernadotte. Konung Oscar själf åhörde upprepade gånger med synbart nöje och tillfredsställelse hennes lektioner, och konungahuset har sedermera visat henne prof på att det i kärt minne behållit den värderade och dugande lärarinnan.

I Beskowska skolan lärde hon känna den redan då bemärkte läraren, doktor Sigfrid Almquist, med hvilken hon år 1875 ingick äktenskap. Hennes intresse för skolan förkvädes ej i de många nya bestyr, som nu togo hennes tid och krafter i anspråk. Då hennes egna barn kommo i skolåldern, fördes hon åter in på undervisningsbanan. År 1887 öppnade hon en egen kurs i sitt hem för sju gossar och flickor. Det gynnsamma inflytande, hon såg att samundervisningen ägde så väl på gossarne som flickorna, och det goda samskonlika förhållande, som uppstod dem emellan, kommo tanken på en fortsatt samundervisning i större skala att hägra för henne. Åtskilliga personer uppmanade henne att grunda en samskola, men hon tvekade, mest vid tanken på den ekonomiska risk, som vore förnippad med ett företag, för hvilket man ännu hade att vänta så föga förståelse af allmänheten.

Slutligen, då hennes man ifrigt uppmanade henne att våga ett försök, började hon år 1892 sitt första egentliga skolar. Arbetstiden i hennes skola var olik andra skolors däri, att lektionerna voro korta och hufvudsakligen förlades mellan 9—12, hvarigenom den fördelen vanns, att barnen voro fria och kunde vistas ute under den hälsosammaste tiden af dagen. Hvad grundtanken i hennes metod beträffar går den ut på att föra undervisningen in på det praktiska lifvets område, dock utan att den därvid förlorar sin idealitet.

Ända till år 1901 öfvergingo gossarne från skolans femte klass till de allmänna läroverkens sjätte, men från och med det nämnda året tillökades skolan med ett gymnasium, hvarigenom tillfälle bereddades för de gossar, som ville kvarstå, att jämte flickorna aflägga maturitetsexamen vid skolan.

Då fru Almquist hösten 1901 grundade sitt gymnasium, närmade sig en af hennes djärfvaste drömmar sin uppfyllelse, men den kostade stora ekonomiska uppoffringar från hennes sida. Dock då hon ser, med hvilken lust och fröjd arbetet där bedrifves, och hör lärarne tala om elevernas sällsporda nit och vakna intresse, känner hon ej offret tungt vid tanken på den insats hon gjort i bildningens tjänst. När skolan nu firar hennes 60-årsdag, förhöjes festens glada högtidlighet genom tanken på,

Ekzem, finnar, sår, hudutslag, reformar o. d. behandlas bäst med F. PAULI'S AZYMOL, hvilket dessutom för sin mångsidiga användbarhet aldrig bör saknas i något hem. Läs de läkareintyg och den broschyr som medfölja hvarje flaska AZYMOL.

Aseptin är gammalmodig sedan det af en svensk läkare uppfunna preparatet »AZYMOL» visat sig vara ojämförligt mera verksamt. Vid alla tillfällen då Ni förut begagnat Aseptin bör Ni numera alltid använda »ANTISEPTISK AZYMOL».

att inom några månader från skolan skall utgå dess första studentklass.

En annan af fru Almquists skoldrömmar håller nu också på att förverkligas, den nämligen om en egen lokal för skolan; inredd efter hennes ideal för en praktisk modärn mönsterskola. Byggnaden är så nära färdig, att den nästkommande september skall stå fullt redo att mottaga eleverna.

Af fru Almquist som lärarinna fick jag ett outplånligt intryck, då hon en gång tog mig med i en af småklasserna att åhöra en geograflektion. De smås ögon tindrade af förväntan, då hon trädde in i klassrummet, och deras förväntan blef ej heller besviken. Hon såg ut öfver klassen, och ett vänligt förstående mötte hvart och ett af dessa klara, glada ögonpar. Så började hon berätta. Det var om en flod i Norge, hur han buktade och kröp och hoppade och sprang, tills han slutligen blef så trött, att han stilla somnade i en sjö. Det var äfventyr och sagostämning i detta, som kommo barnen att allt emellanåt ge till små utrop af förtjusning, och då de, röda af ifver, på kartorna letade upp, hvar denna flod väl månne ligga och hvar den gjorde alla sina krok och hopp, tänkte förvisso ingen, att han i själfva verket höll på att lära in en läxa.

Som läroboksförfattarinna har fru Almquist äfven gjort sig ett godt och i vida kretsar känt namn. Hennes böcker ha sett flera upplagor, och de mest kända äro: Barnens första och andra läsebok, Läsebok för småskolan, Rättskrifningsöfningar efter C. J. L. Almquist och Urval af Topelii läsning för barn. Därjämte har hon tillsammans med en af sina lärarinnor utarbetat en lärobok i engelska för nybörjare.

För att ge fru Almquist ett bevis på den tillgifvenhet och tacksamhet, så väl lärarinne- och lärarepersonalen som eleverna hysa för henne, ha de velat hugfästa minnet af hennes 60-åriga födelsedag genom att skänka henne en särdeles smakfull möbel till ett af samlingsrummen i den nya skolan.

IDA BÄCKMANN.

KONSTNÄREN.

NÄR HON var ung — hon minns det ännu nog! — var hon i tärneringen ej som andra. Vid strandens skvalp hon satt och grät och log och älskade på tysta stigar vandra.

Då så om våren skymningen föll blå och all naturen talade med tunga — hvad var för underligt hon bar uppå? Hvad för en visa som hon ville sjunga?

Den bleknade, den skära ungdomsdröm. Hvad båtade så där att le och gråta? Vid spisel, väfstol och vid trägen söm hon glömde snart sitt unga väsens gåta.

Men nu — ack, nu — ej utan mål hon stridt, hon ej förgäfves fällt sin ungdoms tårar: hos honom, *sonen*, växer starkt och fritt hvad hon blott anat i sin långtans vårar.

Och när sin tankes barn han skänker form, så står hon andlöst blek invid hans sida: gestalten växer fram — i brottnings storm, hon känner den — vill stilla, stilla bida.

Och så med varm och salig modershand den kalla leran leende hon smeker.

Och se — hvad under! — hennes långtans brand med ljuflig eld i döda ådror leker.

Då böjer han sig lyckligt sakta ner och trycker så en helig kyss på pannan:
»Du mor — lif af ditt lif min dröm du ger, och konstnären det är du och ingen annan!»
VAPNE.

ETT STEG I DEN RÄTTA RIKTNINGEN. FÖR IDUN AF LAURA FITINGHOFF.

(SLUT FR. FÖREG. N:R.)

NÄR både den bildade och kvinnan ur arbetsklassen ådagalägga en så stor obenägenhet för att ägna intresse åt hemmet och praktiska göromål, så visar detta, att skolan med den teoretiska undervisningen öfverflyglat hemmet. Med läsläsning och föreskrifter om ett värdadt yttre har barnet gjort hemmet till den »lokal», där dess behof i den riktningen tillfredsställas. Genom de längre eller kortare vandringarna till eller från skolan, genom den obligatoriska leken, det muntra lifvet med kamraternas råkar det in i dagdrifvarelifvet, och grunden lägges till den lättja och obenägenhet för kroppsöfvelser, när dessa ingå som praktiskt arbete, hvilket kännetecknar vår tids ungdom. Utan knot utföres däremot en mången gång halsbrytande skolgymnastik, hvilken ej sällan lämnar ledsamma spår efter sig.

Men att i hemmet, i nyttans, den ekonomiska besparingens tjänst, så *välbehöflig i ett fattigt land*, göra en gymnastiken motsvarande rörelse, det går ej.

Flickan har där i t. ex. fönsters och dörrars tvättande en präktigt liksidig »armar uppåt sträck» och »på tå häf»-rörelse. I sopning, eldning o. d. äger hon den yppersta »knäböjning». I skurning och golfvens torkande en härdande, stärkande bålrörelse. Vid bäddande af sängen, lakans, täckens, filtars hopläggande får hon ett ordentligt »armar utåt, bakåt sträck».

Ingenting verkar så till ett liffullt, sundt både andligt och lekamt lif, i synnerhet när det gäller den uppväxande flickan, som en mångsidig, gagnarik rörelse inom hemmet. Det kommer rytm och fart i hennes sätt att röra sig, hennes blick blir vakent för de smådetaljer, hvilka dock utgöra solljuset i hemmets värld. Hennes omtanke för andra än det egna jaget blir lefvande. Den lillgamla, till hälften öfverlägsna, till hälften skygga skolminen bortfaller. Den unga flickan blir hvad Gud ämnat henne till: en frisk, enkel varelse, ett solsken på de äldres väg, med ögon vanda att se äfven det i lifvets och naturens undersbok inristade ordet, ej endast det hennes hjärnceller supat upp från läroböckernas svarta bokstäver.

Dessa senare äro dock så nödvändiga, äfven de, för den bildade klassens barn så väl som för arbetsklassens.

En flicka, uppfostrad med den bokliga kunskapen som underlag och ledare vid de praktiska göromålen, där det bokliga vetandet ej afser hennes lefnadskall, kan sedan i lifvet uppträda själfständigt och verkligt oberoende. Till sina kläders förfärdigande kan hon, om hon har råd därtill, anlita hjälp af kunnig sömmerska, men hon är ej beroende af denna hjälp. Med arbetslättande metoder för tvätt,

MELLINS FOOD af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.
Finnes på Apoteken samt hos Specialhandlarne.
PROF gratis och franko från Axel Lennstrand. GEFLE.

hvilka alltjämt framstå i handeln, skall hon kunna hjälpa sig själf äfven därvidlag, så väl som vid tvättens inskötande, äfven detta till stor ekonomisk vinst för henne och familjen.

Med hygienisk underbyggnad skall hon veta att *sköta kokkärlen* och bereda födan så, att den blir till verklig näring och leder till kroppens sunda bestånd. Kunskap är makt. I maktfullkomlighet af förenämnda art är det hon, hvilken som husmoder stiftar lagar för den tjänarinna hon antager; hon, som i medkänsla för bördan af de sysslor, hon själf utfört och förstår, inser vikten af att så mycket som möjligt lätta den för henne och hemmet antagna hjälpredan.

Huru nå ett sådant mål, hvilket, utom att det äger en *ationalekonomisk* betydelse, har sitt berättigande ur *hygienisk, moralisk, social synpunkt?* För så vidt det är flickans och äfven gossens uppfostran intill den ålder, då det ytterliga fåtalet slår in på ett uteslutande teoretiskt kall, synes endast en utväg stå staten och samhället till buds. Det afser en reform, som skulle återge hemmet dess så småningom beröfvade värde och bestämmanderätt öfver barnet, i lyckligaste fall ledande därefter att samhället en gång i sin tur skulle hos den vuxne individen få skörda välsignelse af hvad stat och kommun under stora uppoffringar utsatt hos barnet. Reformen gäller hvarken mer eller mindre än att förlägga all pedagogisk undervisning till skolan, äfven all läxläsning.

Talet om »samverkan mellan hem och skola» förfaller, när såsom förut nämnts skolan är herre, hemmet dess tjänare.

Ingen kan väl förneka, att så är fallet, som ser de nuvarande hemmen, de förnämliga såväl som de torftiga, huru de alla äro till för skolbarnen. Att deras klädsel, helst allmogebarnens, blir en annan för skolan än för hemmet är ju naturligt nog — »som man är klädd så blir man hädd» — och ve de barn, hvilkas dräkt afviker från den vedertagna, hvilkas kängor, galoscher, kappor, flätband ej äro lika goda som kamraternas. Detta såväl i de högre som i folkskolorna. Tiden är ej mogen för någon ändring i detta hänseende.

Hvad hemmet däremot kan fordra, det är bestämmanderätten öfver barnen, när de vistas i hemmet, bestämmanderätten öfver deras lek och arbetstid. Då den tiden kommer, att så sker, och den måste komma, då först kan hemmet påtaga sig ansvaret för barnets både fysiska och moraliska utveckling.

»Läxorna» — »läxorna», de utgöra nu den trollformel, hvarmed barnet slingrar sig undan alla sysslor af praktisk betydelse, »ledsamma» uppdrag, större eller mindre små tjänster inom hemmet. De läxöfverhopade barnen äro de uttröttade hufvudpersoner, hvilka behöfva hvila och vederkvickelse under fristerna mellan skola och läxor och som så väl behöfva sportens förströelse och därför ej möta någon invändning, när läxan ändock tillåter dem en oftast ej så alldeles knapp, efter deras eget godtycke tilltagen fritid.

Barnet är i och med läxans inlärande i hemmet inne på själfbedrägeriets så farliga, karaktärslappande bana. Det vänjer sig vid att komma med undanflynkt, ofta, om ock omedvetet, osanna, detta strafflöst; ty hvilken fader eller moder vågar taga ansvaret på sig, att läxan verkligen är inlärd, eller en kommande dag mötas af ett kanske skadeglåd erkännande af barnet, att det ej kunnat sin läxa, upptaget som det varit af hemsysslor. Ett mindre pensum af läroämnen i skolan, ett års förlängd skolgång — men med *läxornas inlärande, darsammastädes* — skulle kunna möjliggöra en sådan, visserligen omstörtande

reform. Med läxan inför klassen väl förberedd af läraren, skulle barnet ha lättare att inlära den i skolan. Tystnaden och lugnet under lärarens uppsikt torde i så fall komma att verka mera underhjälpande därvid än fallet blir inom hemmen, hvarest, trots alla bemödanden att förekomma det, störande ingrepp alltid skola inträffa.

Läxornas inlärande i skolan skulle ha det goda med sig, att barnen skulle bli likställda inför de fordringar, som skolan ställer på deras intellektuella verksamhet. Under de ytterst olika yttre förhållanden, under hvilka barnen arbeta och inlära sina läxor, kan någon verkligt rättvis värdesättning af hvad de lära nu knappast göra sig gällande. Den i lekamlig mätto lyckligt lottade skulle ej som nu sker, tack vare andras hjälp med inpluggande af hemläxor, komma att stå före det kanske lika rikt begåfvade, men i yttre hänseende illa lottade barnet, hvilket i ett fattigt bråkigt hem har svårt att inlära dem och bittert känner och kommer att känna den orättvisa, för hvilket det med kanske nedsatta betyg blir utsatt, och ett mäktigt spadatag vore taget för att fylla ut den samhällsupplösande klyftan mellan kapitalet och intelligensen.

Det främsta och förnämligaste målet vid en sådan reform blefve vidare, att hemmet skulle stå jämbördigt med skolan, att de äfven praktiska färdigheter, som barnet tillägnat sig där, skulle kunna omsättas och tillämpas i hemmet under föräldrars vakna ledning, föräldrar, hvilkas håg och intresse för barnens både lekamliga och andliga utveckling troligen skulle blifva ett annat, när ansvaret för tidens utfyllande inom hemmet för barnet hvilade på dem, intet ansvarslettande »gå och läs på läxorna» fritoge dem därifrån. Dessa nu så sorgligt talrika yngre och äldre gifta damer skulle ej, som så ofta sker, af trötthet och leda med en *betydelslös* tillvaro som mödrar och husmödrar hetsigt öfverge hemmet för verkliga eller inbillade nederlag därinom.

Och nu till pudelns kärna!

De familjer, den moder, som kände, att hennes barn verkligen tillhörde henne inom hemmet, skulle förvisso med mera kraft taga sig an dem och deras fostran för lifvet med dess oberäknliga innehåll, än hvad fallet måste blifva, när hon blott äger att underordna sig en redan gifven lag. Mödrarna skulle som förr, tillsammans med det upp växande släktet, göra sig förtrogna med både det klassiska bokvetandet och bildande, intressanta alster af nutida skönlitteratur. Barnet skall under bestämda sysslors utförande inom hemmet lära sig akta och älska, förljufva och försköna den plats i världen, där det som en vaken tänkande varelse skall tillbringa en tid af dagen, utan att som förr med om möjligt »slutna» ögon och öron vistas där som läxläsande, eller söka upp det som en lekamlig hvilo- och kullstjälpningsplats efter sportens öfverdrifter. Denna fostran till sann frihet och oberoende skulle i sin tur återverka på modern själf. Hon skulle som förr blifva hemmets starka dragande makt, samlande kring sig *nerstarka*, både bokligt och praktiskt bildade döttrar och söner, hvilka i ett enkelt, af tjänares tillvaro *oberoende* hem skulle veta att vid förefallande behof taga den del af hemmets praktiska sysslor, som stod dem till buds som en naturlig sak, och hvilka kanske just till följd däraf skulle känna sig lyckligare, friare äfven i lifsglädjen, än hvad de nu göra det utom hemmet i nöjets mest lockande nästen och lokaler.

Tjänaren i ett sådant hem kan blifva dess vän och präktiga stöd, dess ovärderliga hjälp-

Tvätt-Siden

till

Klädningar & Blusar

å 90 öre pr meter, tull och portofritt, offerera.

Schweizer & Co., Luzern S 6, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

reda, skicklig och förfaren på sina områden. Eller kan hon visa sig okunnig, tanklös, behäftad med den illa uppfostrades många fel. Men så uppstudsigt, näsvis, öppet sedeslös, svekfull och bedräglig och för hemmet ruinerande som nu blir hon ej, emedan hon vet, att hennes öde i samma stund är gifvet, att den kraftigt stödjande handen i samma stund hon så faller kan släppa henne. Hur yrkesskicklig hon än är, och hur outhärlig hon därför vill anse sig vara, skall vissheten om att man inom hemmet i värsta fall kan *ersätta* henne lägga kapson och tygel öfver hennes sämre instinkter, de, med hvilka hon annars gör sig till herre och tyrann öfver den kanske i andligt hänseende högt stående, men i praktiska kunskaper henne underlägsna husmodern.

Framtidshusmodern, familje-, studie-, och platsflickan, konstnärinnan — må de så alla, när de höja fanan för *frihet och oberoende*, låta den som motto bära:

Teoretisk och praktisk kunskap är makt, hälsa och oberoende lycka!

VID BOSPOREN. ÖGONBLICKSBILDER FÖR IDUN AF BIRGER MÖRNER.

(Eftertryck förbjudes).

VI.

RACHID OCH JAG halfgiga mot kaikens röda sammetsdynor, och de tre roddarnes jämna årtag drifva oss fram mot strömmen. Svetten pärlar ur deras pannor och ur halsarne, hvilkas starka senor spela och röra sig ofvan det håriga, ur den öppna hvita tröjan af Brussa-siden framstickande bröstet. De bära västar af guldbroderadt blått sammet och hvita strumpor utan skor.

Till vänster — på den europeiska stranden — reser sig Rumili Hissars gamla borg med krenelerade torn, — ett underligt stycke röfvareromantik ofvan Bosporens idyll. Kajor flaxa i stora svärmar kring dess tinnar; mellan murarne skymta gråa hus och gröna träd.

Kaiken glider längs en turkisk kyrkogård, hvars smala, med inskriptioner sirade sten-

RUMILI HISSARS BORG.

Hotell Hellman,
Bryggaregatan 5, Stockholm.

Under samma välkända regim som Eva Hellmans Hushållsskola. Belägen c:a 3 min. från Centralstationen vid lugn gata omedelbart invid den pulserande Drottninggatan. Propra rum i moderna stilar. Elektr. ljus och telefon i rum och våningar. Matsalar inom hotellet. Inga drickspengar. Enär detta är stadens enda förstklassiga nykterhets-hotell äro vi tacksamma för hvarje medverkan och rek. då tillfälle gifves.

**Lanolin-
Sana-Tvål.**
garanterad ren, neutral,
mild och öfverfet.
Bästa Barntvål!
25 öre st.
Grumme & Son
Stockholm.

vårdar luta härs och tvärs. Några af dem bära en i toppen uthuggen turban; under dem hvilat familjefäder, men under andra, hvilas toppar formats till blommor, kvinnor och barn. Och öfver dem alla står dödens träd, de svarta cypresserna på vakt.

Plötsligt styr Rachid båten med en häftig vändning öfver till höger. Vi ha passerat en af dessa farliga hvirflar, som här och där i krökarne af Bosporen ligga på lur under vattenytan, hungriga efter rof, och årligen dragande mer än en af de lätta kaikerna ned mot djupet. Nu går färden öfver till den asiatiska sidan. En gällt skriande hjulångare pustar oss förbi. I aktern äger den en med segelduk afskild del — det för damerna reserverade haremlik —; under den uppfällda tältduken kunna vi skymta längs relingen en rad cigarrettrökande turkinnor med uppslagna slöjor.

En tät flock alkor af en dufvas storlek susa oss förbi; det är Bosporens mystiska fåglar, »de döda drogmanernas andar», som de kallas, därför att de hvarje morgon från Terapia, dit under sommaren ambassaderna äro förlagda, begifva sig in till Konstantinopel och om aftonen återvända med nyheter. En stor fiskarbåt, rodd af tio stående roddare, styr förbi oss upp mot Svarta Hafvet. Rachid säger, att denna slags farkost kallas af folket »Gråt, moder», ty af dessa vända icke alla åter hem.

Vi komma under Asiens kust och glida förbi en bländande hvit kiosk, framtrölad för väl en mansålder sedan på någon sultanas vink. Den ligger nära stranden på en äng, hvars gräsmatta, trots sommarsolens härjningar, ännu lyser i smaragd. Framför oss springer stranden ut och bildar ett knä, bärande en gammal borg i ruiner och en liten turkisk by. Från alla håll af Bosporen synas kaiker komma i samma riktning som vi; i vinkeln mellan ängen och den lilla byn försvinna de mellan buskarne — det är där som den lilla floden, »Asiens söta vatten», som européerna kalla den, mynnar ut, och där stämmer i dag, liksom alla andra fredagar, Bosporens eleganta, färgrika värld möte.

Vi glida in i den stilla floden. Till vänster mörka hus, skilda från vattnet genom en smal kaj. I rader sitta beslöjade turkiska kvinnor med korslagda ben på sina brokiga mattor, betraktande lifvet på vattnet. Som en rad af brokiga papegojor på en fågelmark-

nad lysa de emot oss, nästan alla bära de enfärgade dräkter, men färgerna växla från klaraste gult till djupaste svart. Vi passera under en bro. Stimmets af båtar blir allt lifvigare, det blir allt kinkigare att manövrera. Vi hafva redan lämnat bakom oss en krökning af stranden, där gravvårdar speglade sig i vattnet, och nu smalar floden framför oss mellan tätande akasior och mörka fikonträd, som stigit ända ned i vattnet.

Ett myllrande lif, ett vimmel af färger. Se där en förnäm turkinna, som med uppslagen parasoll lutar sig tillbaka, medan hennes sällskapsdam framför henne ser sig omkring med bortvändt hufvud och låter tank-

af blodet. Hans mustacher hafva formats à la Kaiser; bure han icke fez, skulle jag hafva tagit honom för en prussisk officer; under den välskurna redingoten synas till och med tydligt linjerna af en korsett. Mellan trängseln af båtar, väjande för ingen, kommer en af tio rikt förgyllda roddare framdrifven, med eleganta europeiska damer i ljusa sommartoaletter lastad jättekäik, som i stäffen prydes af en gyllene örn, och högt i akterstäfven sitter en ambassadkavass till roders. Ur vägen, småfolk, här kommer en stormakt! Då vi omsider åter på hemväg befinna oss ute på Bosporen, se vi en liten däckad ångmouche pusta i vårt kölvatten och komma allt närmare.

»Håll ögonen öppna, så får ni se något vackert,» säger Rachid.

Mouchen ilar oss förbi, och genom de öppnade fönstren i dess akter hinner jag som hastigast se skymten af en bländande vacker kvinna, hvars silfverskira slöja glidit ned under hakan. Hennes ansikte är mandelformadt, ögonbrynen breda och ur det bleka ansiktet brinna tvänne stora pupiller.

»Det var kedivens gemål,» säger Rachid, men jag kan knappast höra hvad han säger, ty som fulländad gentlemuselman har han envist vändt den sköna ryggen och lutar sig ned öfver den motsatta båtkanten, som sökte han djupt därnere det en gång sjunkna Atlantis.

VII.

Det finnes tvänne varelser i Padischans stad, som anse mig för ett odjur, och detta gör mig nedstämd.

Fatma heter den ena, och Eminé den andra;

två kurdiska tiggareflickor med vackra gazellögon och med stämmor som ett porlande källsprång. Hvarje förmiddag, då jag går till min déjeuner, stå — eller rättare sagdt stodo — de utanför min port. Jag läddes icke se dem, men ständigt följde de bakom mig, bedjande om »bakschich» med en välljudande ordström af sitt obegripliga språk. Hvarje dag finga de hvardera ett småmynt, och till slut vågade jag mig aldrig ut på gatan, utan att hafva växladt. Men nu stå de aldrig mer utanför porten.

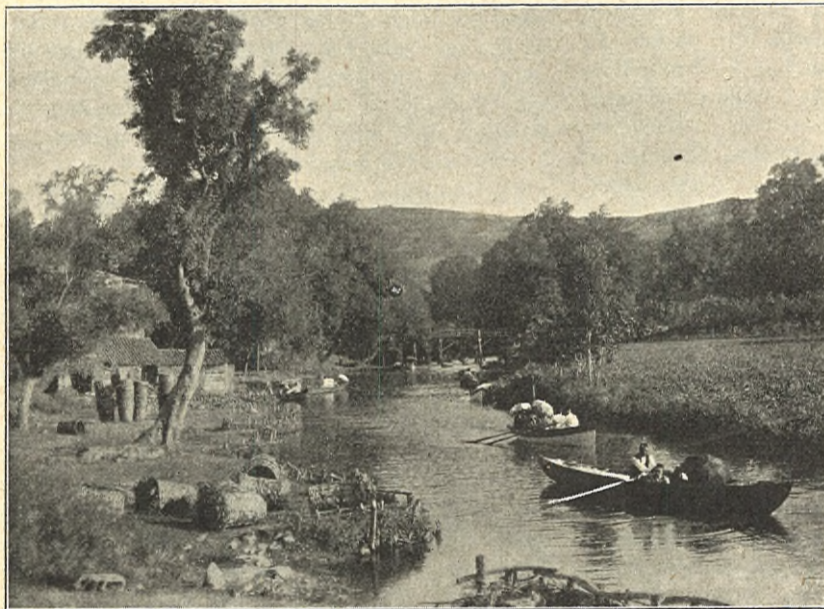
Jag gick en gång för en vecka sedan öfver en smal gränd i närheten

och fick då se en grekisk pojke på aderton eller tjuguar komma bärande en kattunge i dess ena öra. Jag gick med käppen i hand öfver gatan för att förehålla honom det olämpliga i hans beteende, men i stället för att släppa katten, kastade han honom upp på närmaste hustak och tog till flykten. Katten, som antagligen redan förut blifvit skadad, nedföll handlöst i gatan och bröt ryggen, ty den jämrade sig utan att kunna röra sig ur fläcken. För att göra ett slut på dess lidande hämtade jag ur gatan en väldig sten och krossade därmed dess hufvud.

I det samma hörde jag bakom mig ett genomträngande skrik af fasa. Jag vände mig om och såg Eminé. Hon hade smugit sig efter mig och stod nu slagen af skräck, betraktande mig med ett uttryck i de svarta

»DET SÖTA VATTNETS KIOSK.»

»ASIENS SÖTA VATTEN.»

full handen med de rosafärgade naglarne släpa i vattnet. Och där en båt, full med pladdrande damer, som i sina silkes-fredschéer, som afundsamt dölja kroppens linjer, på afstånd likna fnittrande dominos på en Nizzakarneval, men sedesamt vända hufvudena bort, då vi komma dem nära.

Vi dubblera en kvarn och glida förbi en backe, där i rad öfver rad kvinnor sitta på huk, liknande lunnefåglar på ett nordiskt fågelberg.

Vi stiga i land och sätta oss utefter stranden på stolar af halm. En turkisk kypare serverar oss kaffe och den sega, gula konfekt, som kallas Rahatlokum.

Som i ett färgskiftande kaleidoskop skymtar det rörliga lifvet på floden oss förbi. Ensam i en smäcker kaik sonen af en prinsessa

SOMATOSE

Erkändt bästa krafthöjningsmedel.

Ökar aptiten i hög grad. Erhålles på apotek.

barnaögonen som af utsäglig afsky. Hon hade icke sett eller icke förstätt hvarför jag dödade.

Följande dagen stodo inga kurdiska tiggare-flickor i blåa mantlar och med gazellögon utanför min port. Sedan dess hafva de varit som försvunna.

Men stundom, då jag går in i en butik, ser jag något blått skymta utanför dörren. Vänder jag mig då om, hör jag ett hväsande »ps! ps!»; — det är Fatma och Eminé, som stå därutanför och låtsas locka på en katt.

VIII.

En af Rachids vänner bjöd mig härom dagen till sitt hem på den asiatiska sidan af Bosporen. Sedan middagen blifvit intagen — en charmant middag för resten —, förde mig excellensen ut i sin trädgård för att visa sina vida beryktade orchidésamlingar. Från taken i de tropiskt varma drifhusen sände dessa exotiska under ned sina fantastiska, skimrande blommor, än liknande praktfulla jättefjärilar, än lysande, underliga polyper, räskande ut sina färgmättade antenner för att locka, fånga och suga till döds.

»Och nu skall jag visa er en vacker landsmaninna,» sade excellensen och förde mig utefter en murgrönskädd vägg, där stora nattfjärilar sofvo bakom bladen och yrvakna fladdrade upp, då vi snuddade mot grenarne, till en stor hvit marmorfontän, på hvars lugna yta flöt en rosenröd näckros.

»Ni känner väl Nympha Rosea,» sade han, »jag har införskrifvit den från Sverige.»

Jag lutade mig öfver fontänens rand och betraktade min landsmaninna, som oberörd af allt sorglöst tycktes med sina skära miniatyrsegel utspända glida fram öfver den lilla dvärgsjöns vatten, under hvars yta stora, feta, lättjefulla guldfiskar makligt rörde sig. Och då jag betraktade den närmare, tycktes mig den bruna vattenytan spegla björkars hvita stammar och allvarsamma tallars blekröda bark; det tycktes mig jag hörde koskällan pingla uppe i skogsbacken, bofinkarne flöjta, och utifrån sjön ljödo årslagen af torparen, som med lien lagd öfver toften rodde hem i sin eka.

I det samma ljud uppifrån närmaste minaret en ropandes röst:

»Allah ekber essadu ellaha la illahah el allah!»

Det var mollan, som kallade till bön. Bakom oss slamrade det med glas; tjänare i allvarsamma svarta lifrockar och med röda fezer bjödo omkring iskyld sorbet, och efter några minuter hade jag glömt den bleka blomman, som, ryckt ur mitt lands magra jord, dömts att för alltid lefva sitt ensamma skönhetslif, simmande i den turkiska paschans marmor-skål.

CARL YNGVE SAHLIN.

FÖR NÅGRA dagar sedan fyllde f. d. professorn och rektorn vid Uppsala universitet Carl Yngve Sahlén 80 år.

Det är på den filosofiska vetenskapens fält professor S. nedlagt resultat af sin lifs verksamhet som universitetslärare och skriftställare. Lärjunge af Boström, har han varit den främste utvecklaren af denne tänkarens system, noggrant fasthållit och tillämpat de stränga boströmska idealistiska och rationella fordringarna på uppfattning af det absoluta såsom rent andligt, evigt, subjektivt och förnuftigt.

Han har utgifvit ett stort antal filosofiska afhandlingar, hållna i en strängt vetenskaplig stil och utmärkande sig för stor logisk skärpa.

Verksamaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare- auktoriteter. Stärker nerverna och förhöjer kroppbyggnadens alla delar.

PROFESSOR C. Y. SAHLIN.

PROFESSOR A. NOREEN.

Ar 1894 tog S. afsked från professuren och bosatte sig i Stockholm. Här har den vördade äldringen emellertid ingalunda lefvat i överksamhet. Stiftare af Humanistiska förbundet, är han alltjämt dess spiritus rector sedan tio år. Vidare är han medlem af högskolans direktion, af Svenska akademien insatt i direktionen för Stockholms undervisningsverk och inspektor för Wallinska skolan.

Under sin universitetstid utöfvade han i mycket en ledande roll bland de akademiska lärarne. Hans rektorat inföll under ett i universitetets nutida utveckling ingripande skede (1876—89), hvarunder bl. a. det nya universitetshuset grundlagts och fullbordats.

ADOLF NOREEN.

DEN som hör en föreläsning af Adolf Noreen gissar näppeligen att han redan den 13 mars i år fyller femtio år. Inte bara sjelfva föredragets liflighet vittnar om ungdom. Äfven den smittsamt humoristiska tonen, det moderna, nästan aktuella i affattningen för tanken på en ännu icke medelålders man.

Men det är likväl så och vid sin halfsekelsdag kan Noreen se tillbaka på en sällsynt omfattande och betydelsefull verksamhet. Ursprungligen kanske mest böjd för filosofisk forskning — han var en af Sigurd Ribbing mycket värderad lärjunge — rycktes han snart öfver till den nordiska språkvetenskapen och disputerade 1877 med *Fryksdalsmålets ljudlära*, vår första moderna dialektmonografi, belönt med filosofiska fakultetens större pris. Samman med Fritz Löffler, O. Danielson, P. Persson m. fl. gjorde han Uppsalafilologien berömd och högt skattad inom och utom landet. 1887 utnämndes han till professor i nordiska språk efter Richert — icke utan svårigheter nådde han platsen för öfrigt, ty han hade gjort sig känd som ifrig nystafvare, och stafreformernas motståndare drogo icke i betänkande att offentlig utslunga den perfida insinuationen, att Noreen som examinator skulle komma att sätta betyg efter examinandernas stafreformvänlighet!

Noreens verksamhet har delats i vetenskapligt-litterär och universitetspedagogisk. Hans författarskap är synnerligen rikt och viktigt. Han har i flera arbeten behandlat dialektologiska ämnen, Färöområdet, Dalbymålet och Dalmålet m. fl., och däri gifvit prototyperna

för de svenska dialektafhandlingarna. Hans grammatiska läroböcker *Altschwedische grammatik*, *Altisländische und altnorwegische grammatik*, *Urgermanische Lautlehre*, *Geschichte der nordischen Sprachen* äro de i ämnet mest använda och de komma litet emellan i nya upplagor, förenande en storartad öfver-kädlighet med ytterlig knapphet i formen, något som äfven utmärker hans förtätadt faktafulla *De nordiska språken*. Härtill ansluta sig en mängd större och mindre uppsatser i »Arkiv för nordisk filologi», »Svenska Landsmälen», »Språk och Stil» m. fl. publikationer. Äfven den moderna svenskan har Noreen behandlat i ett antal smärre böcker och har sedan ett år under utgifning det stort anlagda *Vårt språk*, en fullständig, modern svensk språklära af vetenskaplig karaktär, men populär form. Inget arbete är behöfligare än detta och ingen svensk är kompetentare därtill än Noreen; men den svenska liknöjdheten för vårt språk har tyvärr vållat, att subskribentantalet på detta arbete är så pass lågt, att författaren väl föga får någon materiell lön för sitt verk. Populära små uppsatser i sin vetenskap har han samlat i *Spridda studier*, af hvilka två samlingar kommit ut och där han visat sig som den främste i vårt land på denna framställningsarts område, om man än skulle önskat någon mindre »spiritualitet» i stilen.

Dessa knappa konturer kring hans författarskap få här åtföljas af lika knappa kringmått kring hans lärarverksamhet. Tvifvelsutan är han Uppsala universitets förnämsta lärare sedan många år; han har vunnit för sitt ämne ett alldeles ovanligt stort antal lärjungar, och det språkvetenskapliga arbetet inom nordiska språk, som utförts af honom och hans personliga lärjungar, torde representera mer än tre fjärdelar af allt dylikt i Sverige under

Nu inkomna, direkt från Japan, de af läkare och sjuksköterskor lifligt rekommenderade

Japanesiska värmeapparaterna,

af kopparplåt, öfverklädda med plysch. Genom att antända och uti apparaten nedlägga en koltub, utvecklar apparaten under 3 å 4 tim. utan rök och lukt en behaglig och jämn värme af 40 till 50 grader. Vid förkylning, håll, reumatisk värk o. s. v. utöfvar densamma ett högst välgörande inflytande.

Pris pr apparat **Kr. 3:—**.

Pris pr paket om 10 koltuber **Kr 0: 50.**

Vid större rekvisition lämnas rabatt.

Wilh. Becker,

Kungl. Hofleverantör, Stockholm.

Färg- & Färgfabrik, Kemikalier, Droger och Sjukvårdsartiklar.

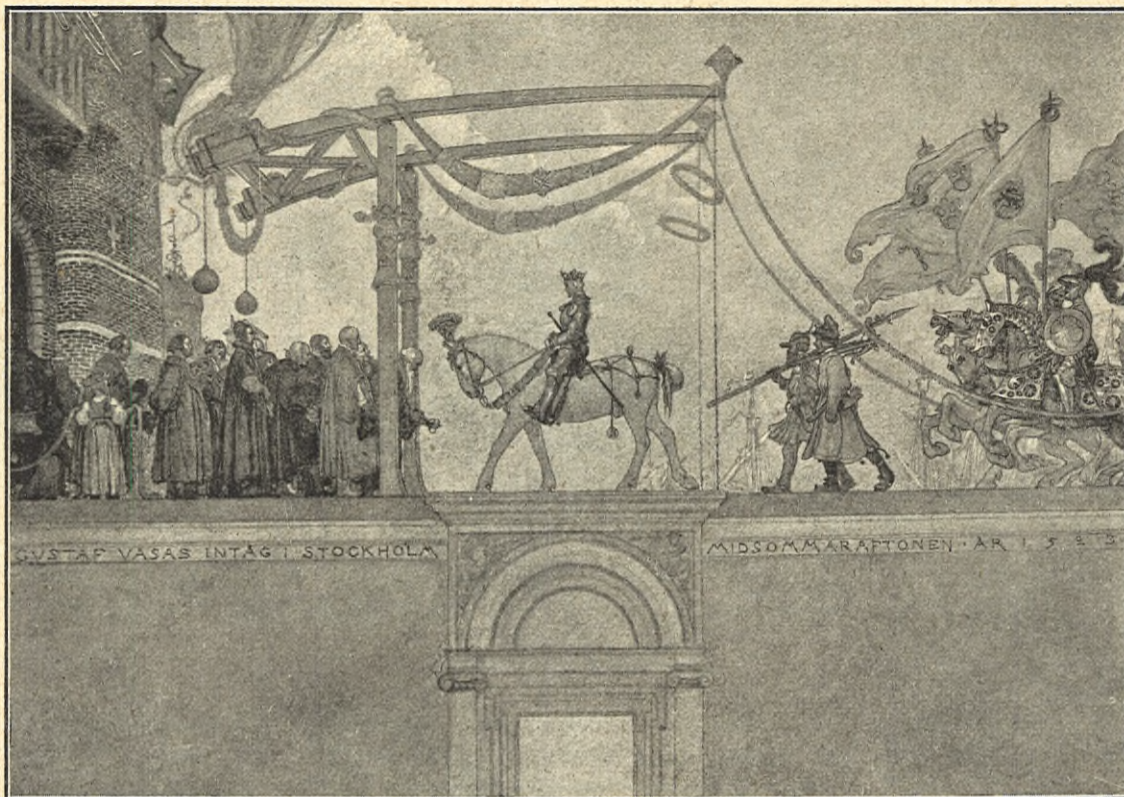
Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Rettelke, Göteborg. Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer. Tillverkare: BAUER & Co., Berlin. S.

SANATOGEN

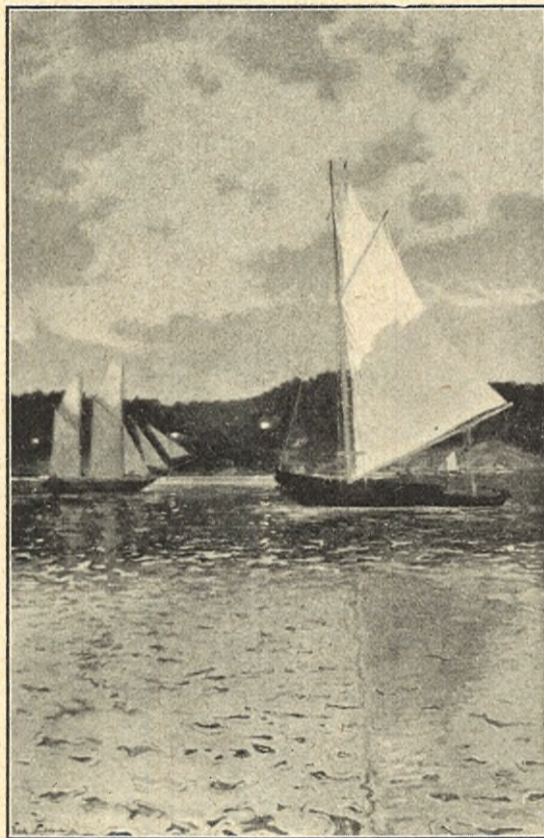
samma tid. Näst Svante Arrhenius och Carl von Linné har han haft det största antalet utländska lärjungar, som någon svensk sett vid sin kateder. Härtill har den förnämsta orsaken gifvetvis varit hans lärdom och utomordentligt vinnande undervisningssätt, men därjämte har hans personliga hjärtlighet och intresse för andra varit lockande och bindande som hos få. Han har aldrig utöfvat tryck, han har aldrig tvingat sina meningar på andra, och det nordiska seminariet i Uppsala, hvars ledare han varit, är mönstergillt och ryktbart för det förtroendefulla, kamratligt öppna förhållandet mellan deltagarna och ordföranden. Och de nordiska filologmötenas upprepade hyllningar åt Noreen visa, att han är lika populär bland alla Skandinavians vetenskapsmän.

Jag har här inte utrymme för att skildra hans initiativ vid sommarkurserna i Uppsala, dem han jämte Hjärne och Lundell skapat, hans nitiska och frisinnaede arbete som konsistorieledamot; hans kända naturell och mångsidiga, alltid vakna intressen ha ju gjort honom till en orädd och kraftfull kämpe i många spörsmål utanför hans fackvetenskap. Hans — likväl så mildt färgade — radikalism har hittills hindrat hans inval i Svenska Akademien — han, vårt språks ypperste tolkare — liksom hans åsikter icke tillåtit honom att mottaga någon orden. Men utanför dessa villkorliga hederstecken har han fått och får ett hålligare och betydelsefullare tecken till uppskattning af hans person och hans gärning i fackkollegers aktning och beundran samt i den sällsynt stora publik han vunnit genom sina föredrag, hvilkas ypperliga form och intressanta, ofta roande innehåll tillhöra det allra bästa, som ges på detta område i vårt land. Det svenska språket står i skuld till honom som till Ihre. Han är nu en af vår vetenskaps största och mest sympatiska gestalter.

RUBEN G:SON BERG.

GUSTAF VASAS INTÅG I STOCKHOLM. STUDIE TILL FRESKOMÅLNING FÖR NATIONALMUSEUM AF CARL LARSSON.

»AFTONSOL.» TAFLA I OLJA AF WALDEMAR NYSTRÖM.

»DRAGKAMP MELLAN SKOLPOJKAR.» AKVARELLTECKNING AF GUNNAR HALLSTRÖM FÖR SVERIGES SKOLUTSTÄLLNING I S:T LOUIS.

VECKANS KONST.

DE BÅDA ARTISTERN A Waldemar Nyström och Garibaldi Lindberg ha slagit sig tillsammans om en liten utställning i Konstföreningens lokal, och hvad man än kan ha att säga om denna tafvelkollektion — tråkig är den icke, och ej lider den brist på färger, som lysa starka och mustiga, utan rädsla för att sticka i ögonen.

Waldemar Nyström har bland sina många landskap med de mest olikartade motiv några verkligt vackra. Till dem höra »Aftonsol» och »Åreskutan». Särskildt den förra synes skapad ut ur en sant lyrisk naturkänsla, och färgbehandlingen präglas här af en trovärdig måttfullhet.

»Den gamla allén» har sitt förnämsta intresse i det pittoreska motivet, hvilket till en viss grad erinrar om Hobbemas bekanta tafla. Men den vinröda kolorit, hvori konstnären dränkt sitt landskaps former,

står riskabelt nära den bengaliska eldens ljuseffekter och gör kompositionen mera sensationell än artistisk. För öfrigt förtjäna påpekas den ståtliga, om ock väl mycket på effekt anlagda duken »Sommar natt», den med sentiment målade »I björkskogen» och »Den gamla herrgården».

Af Garibaldi Lindbergs bidrag till utställningen äro centaurlanderna de dominerande. Det är unga centaurer, som känna lifsberusningens första vågsvall sjuda genom sina ädror, där de gå fram i ett ljusst värmland, hvilket nyss börjat ikläda sig sin skira dräkt af nytsprungna blad; eller vi träffa dem i ett sommarlandskap, domnade efter njutandet af naturens och kärlekens ymnighet.

En i sin stämning stark och i utförandet fast och behärskad tafla är »Höst», som åskådliggöres af en ödlig hed, öfver hvilken en vandrare, under hvars munkliknande dräkt man anar dödens gestalt, går fram längs vägen.

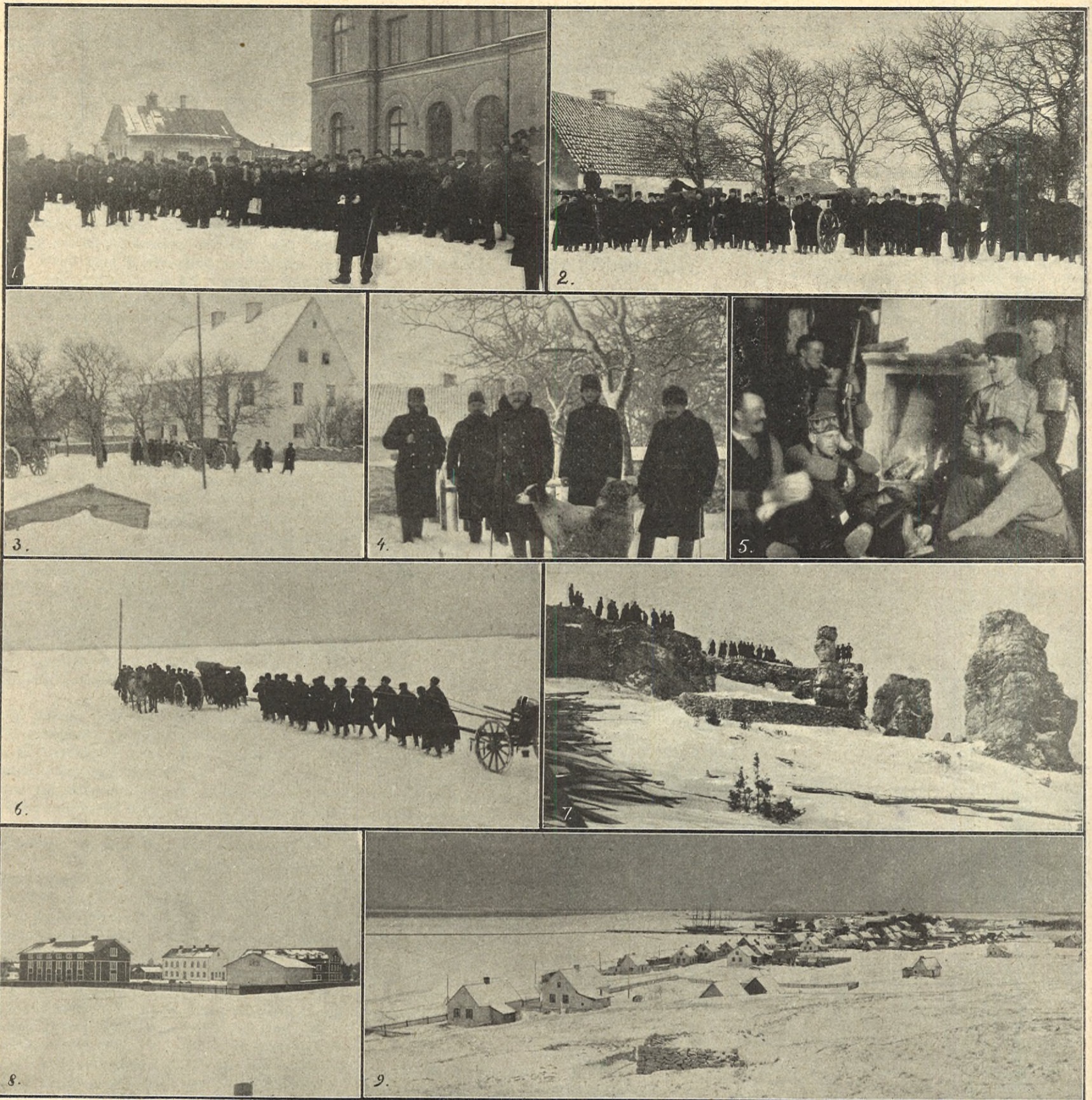
I öfrigt exponerar denne konstnär en del teckningar och färgskisser, af hvilka flere präglas af frisk talang.

*

I Nationalmusei målningssalleris svenska sal är sedan några dagar utställd en af Carl Larsson utförd större studie till freskomålning å det stora väggfältet öfver ingången till målningssalleriet. Ämnet är »Gustaf Vasas intåg i Stockholm».

Som bekant inlämnade konstnären samtidigt med skisserna till de af honom sedermera utförda freskerna i museibyggnadens nedra trapphus äfven en skiss för den ifrågasvarande väggen i den öfre vestibulen, och framställde denna skiss »Gustaf Vasas intåg i Stockholm midsommaraften 1523».

Den nu exponerade studien, af hvilken här en afbildning meddelas, utgör en i flere detaljer ganska betydligt omarbetad framställning af den förra skissen. Studien kommer att sedermera re-

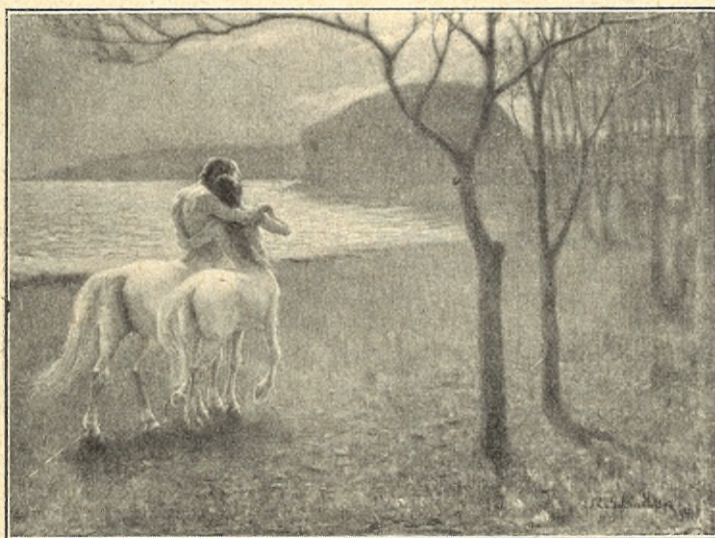
MOBILISERINGEN PÅ GOTTLAND.

1. MAJOR OLSON UPPPROP PAR DE VÄRNPLIKTIGE VID VISBY JÄRNVÄGSSTATION.
2. POSITIONSARTILLERIET INKVARTERAS PÅ LÄNNA GÅRD.
3. LOGEMENTSBYGGNADEN PÅ LÄNNA.
4. GENERAL GUSTAF BJÖRLIN MED STAB.
5. MIDDAGSRÄST I LOGEMENTET.
6. KANONTRANSPORT.

presentera konstnären på den blifvande utställningen i Dresden.

*

»Dragkamp mellan skolpojkar» är namnet på en af artisten Gunnar Hallström utförd, talangrik tafla, hvilken, f. n. utställd i Hallins konsthandel, är afsedd att på våra folkskolors utställning i S:t Louis kröna den monter, som inrymmer lekafdelningen. Bilden är framställd i akvarellerad kolteckning och två lag duktiga pojkar från Maria folkskola ha tjänat konstnären som modeller.

»VÅR.» TAFLA I OLJA AF GARIBALDI LINDBERG.

7. REKOGNOSERING FRÅN KLINTEBERGET NÄRA SLITE.
8. FÖRRÅDSHUSEN I TINGSTÄDE.
9. UTSIKT AF SLITE. LÄNGST UT BAKOM FARTYGSMASTERNA DEN BEFÄSTADE ENHOLMEN.

N:R 1, 2, 8 OCH 9: K. J. A. GARDSTEN FOTO.

N:R 3—7: JOSEF HÄGG FOTO.

GOTTLAND UNDER VAPEN.

DE GAMLA minnesrika ön med de många ruinerna och de talrika templen därborta i Östersjön har på sista tiden varit skådeplatsen för truppsammandragningar och kanontransporter längs igensnöade vägar, ty luften är ju mättad af en krigets oro, som möjligen skulle kunna framkalla man vet ej hvilka komplikationer i innanhavet mellan Sveriges och Rysslands kuster.

Mobiliseringen på Gottland är alltså ett faktum, och vi tro att det af denna anledning bör vara af intresse för Iduns publik att få några bilder från »Gottland under vapen».

Truppernas affärd från Visby skedde i god ordning med bantåget en tämligen kall vintermorgon. Det var en timmes färd genom snöhöjda nejder utöfver den vidsträckta Martebo myr till Tingstäde, där förrådshuset ligger i vacker gruppering och omväxlande i utseende och färg nedom kyrkan i söder. När Visbykontingenten anlände dit, stodo förrådshusens alla dörrar öppna och det myllrade därinne af uniformeradt folk, som lade sista handen vid framplockandet af gevär och utredningspersedlar.

Positionsartilleriet inkvarterades i hufvudbyggnaden å Länna gård vid Slite. Ett intressant moment i utryckningen var lossningen af kanonerna från järnvägen och deras transporterande till Länna, där de stå tills vidare.

Det var ett nöje att åse transporten. Manskaper fick nämligen tjänstgöra som dragare på grund af att erforderligt antal hästar ej kunde anskaffas. Dubbla tåg anspändes för kanonerna, och med omkring 15 man i hvarje tåg gick färden genom Slite under det bästa humör och under afsjungande af »En jägare gick sig att jaga», som uppstämdes af ett 60-tal kraftiga strupar.

För öfrigt tyckes friskt humör vara tillfintandes i lika hög grad hos samtliga truppstyrkorna, och sedan nu alla utryckningarna lyckligt fullbordats, gå öfningarna med fart och gamman under ömsesidigt godt samförstånd mellan befäl och manskap.

UR DAGSKRÖNIKAN.

JONSEREDS FABRIKER EFTER BRANDEN. OLGA RINMAN FOTO.

EN STOR ELDSVÅDA härjade nyligen Jonserefs stora fabrikskomplex, beläget 1½ mil från Göteborg. Linneväfveriet med häckleriet samt mekaniska verkstaden, smedjan och målarverkstaden blefvo i grund förstörda. Totala försäkringsbeloppet för hvad elden sålunda ödelagt uppgår till omkring 460,000 kronor.

De storartade anläggningarna på Jonsered, hvilka under årens lopp utvecklats till ett fullt modernt industriellt verk, omfattade en mängd fabriksbyggnader med väldiga spinn- och väfstolar, hvaruti tillverkades bomulls-, linne-, hamp-, och jutegarn, segel-, tält- och pressningsduk, jute-, linne- och bomullsväfnader, maskinremmar, säckar och golfmattor. Därmed sammanhänger blekeri och färgeri.

Den mekaniska verkstaden tillverkar hufvudsakligen träförädlings- samt textilmaskiner för egna fabriker. Gjuteriet tillverkar tröskverk, kvarnverk, axelledningar m. m.

VÄRMODERNA. Härom skriver den världsberömda sidenvarufirman Schweizer & Co i Luzern (Schweiz):

Nyheterna inom sidenmoderna för kommande säsong äro så talrika och öfverraskande, att ett urval faller sig mycket svårt. Foulard- och tvätt-sidentyger hafva änyo eröfrat fältet med utsökta, helt nya mönster. Jämte de förtjusande blom-mönstren dominerar prickigt och randigt. Vi nämna såsom de nyaste foulardtygerna: Foulard Japan boules, Pongé, Pompadour, Japonais façonné å pois etc. Beträffande de så mycket omtyckta tvätt-sidentygerna har man jämte mjukare väfnad uppnått en hänförande effekt såväl i randigt som i blommönster. Nyheterna i taft äro icke mindre

öfverraskande, såsom Taffetas jaspé, Taffetas å jour etc., vidare i Louisine: Louisine cadrillé, Louisine chiné, façonné å boules, Armure chiné pointillé etc. Utsökt verka Méssaline, Clair de Lune, Dentelles Pompadour, Pekin façonné å jour, Pekin brodé, Damas picoté, Crêpe mirette, Neigeuse, Broderie rayé samt de högsta moderna Shantung och Japonais brodé med äkta schweizerbroderier, ofvannämnda firmas specialité.

Nämna vi dessutom résidentygerna, som alltjämt föredragas för hela dräkter, hafva vi gifvit en liten bild af rikhaltigheten i vår nyaste kollektion, som på begäran sändes gratis och är mycket intressantare än hvarje beskrifning.

TILL IDUNS FINSKA LÄSARE!

VÄNNER OCH LÄSARE af Idun i Finland ha fäst vår uppmärksamhet vid ett par uppsatser, som på senaste tiden med kort mellanrum förekommit i den i Helsingfors utgifna Helsingforsposten, hvori Idun och dess innehåll på ett försåtligt sätt angripits. Den ingalunda dolda afsikten med den fula manövern har varit att främja ett par nyuppständna finska veckotidningar.

Mot en lojal konkurrens ha vi ingenting att invända, och vi finna endast helt naturligt, att man ännu en gång vill göra försöket att med egna inhemska krafter starta ett finskt familjblad. Men skall dettas framfärd grundas på ett lömskt och orättvist förklenande af den äldre kollegan inför dess talrika finska prenumeranter, tro vi näpe-ligen, att den blir långvarigare än många tidigare liknande företags.

Alla våra finska vänner känna väl och af delvis synnerligen färiska exempel det intresse, som Idun alltjämt ägnat särskildt finska förhållanden och kulturföreteelser, och icke minst borde detta vara bekant för Helsingforspostens utgivare, d:r Karl Flodin, som själf vid skilda tillfällen bidragit i våra spalter.

Så mycket smärtsam-mare och oförtjäntare har därför angreppet från detta håll berört oss, och vi ha med dessa rader

endast velat ge ett uttryck åt denna känsla, då något detaljeradt bemötande syntss oss öfverflödigt inför de läsare, som i hvarje nummer af Idun finna den bästa vederläggningen af Helsingforspostens infamier.

Stockholm i mars 1904.

REDAKTIONEN AF IDUN.

Vi vänta med tillförsikt, att Helsingforsposten upplåter plats i sina spalter för ofvanstående inlägg.

D. S.

»AU REVOIR, CARL EMIL!» AF ELLEN IDSTRÖM.

TILL BRUNNEN kom detta år en general, som alla lade märke till. Han hade haft ett slaganfall och af sin läkare blifvit ordinerad att genomgå brunnskuren.

Eljes var det intet märkvärdigt med honom, bara det, att han var så punktlig, att han liksom blef hela brunnsens urverk. Det började med en skämtsam ordväxling mellan de morgontidiga herrarne om hvems ur som gick rättast, då generalen trädde in på brunnsplanen vid sofasystemens arm och lät servera sig af vattnet.

Sedan, när han gick till gymnastiken, visste biljettförsäljerskan i badhuset, att nu måste

han stå på sin plats bakom disken, och när han gick därifrån, då skyndade sjuosofvarne på sina steg, ty nu fattades det icke många minuter, innan källorna stängdes.

Men när senare de svarta hästarne, som han fört med sig, hämtat honom till förmiddagens åktur, då var det i den af gamla fru Höij förhyrda villan man passade på.

Den villan var belägen midt emot generalens och kallades Prästgården — hvarför var icke godt att säga, om icke möjligen därför, att den låg högst af brunnsens villor och liksom öfvervakade dessa såsom en herde sin hjord. Nå, när nu generalens hästar körde fram, måste man hålla tyst i hela huset, för då skulle mormor ha sin lilla lur före mid-dagen. Och fru Höijs båda gifta döttrar togo arbetspåsarna på armen och gingo med barnen till bersån i skogsbrynet — det var tillräckligt aflägsset för att mormor icke skulle störas af de smås glam och kif.

Men den fattige och alltid hungrige studenten, som låg i backen och läste, tittade ofta upp från sin bok, och när han fick sikte på det återvändande ekipaget i början af bok-allén, sprang han glad upp — hej! nu var det snart skaffning. Och samtidigt kastade ungdomen på tennisplanen racketarne, för den hade också hållit utkik efter de dansande svarta skymlarne.

På klockslaget satt generalen vid sitt bord. Efter middagen tillbragte han en timme på terrassen, lyssnande till musiken, men sällan samtalande med någon utom sköterskan. Han såg gammal och trött ut, gröna skuggor hade samlats i det fårade ansiktet och ögonen stirrade frånvarande, utan lif. Näsans böjning var skarp, och munnen hade ålderdomens uttryck af likgiltighet och resignation.

Då kom alltid gamla fru Höij gående förbi, så tätt, att de flygande volangerna på kjolen snuddade vid hans täspetsar. Men aldrig såg gamla fru Höij på generalen. Icke ens om hon kom honom så nära, att han chevalereskt ursäktande lyfte på hatten, under intrycket af att han satt i vägen.

Det ignorerade hon, och man gaf ogillande akt på hennes beteende.

Och så hon kom stultande på högklackade skor, den gamla människan! Så spetsplissérerna fladdrade, så juvelerna blixtrade, så plymerna i hatten svajade — sådan frasade hon förbi generalen med evigt småleende läppar. Men hon hade de mildaste bruna ögon i världen, kinden var ännu törnrosaktigt skär, fast håret bucklade sig helt hvitt bakom örnen.

Så vardt det afton, och tidigt fälldes generalens persienner ned. Det höll den matsals-uppasserska reda på, som hade så ömma fötter — gudskelof, nu var äfven den dagen snart slut.

Men på midsommardagen gick generalen ifrån sina vanor. Då ville han prompt upp i festsalen och se på dansen. Och där satt han länge, tyst iakttagande med godmodig ironi i blicken, händerna höll han korslagda på käppkryckan. Bredvid honom satt nu som alltid sofasystemen, och hon samtalande, ifrigt hviskande, med sin tant, landshöfdingskan.

»Nej, mitt herrskap,» utbrast han till sist med den lomhördes dominerande röst, »dansa kan man icke som i min ungdom. De små mamsellerna där, dansa de icke omkring som roddarmadamer. Man skulle ha sett förr — det var nu särskildt en liten flicka — men hvarför ser människan där så på mig?» afbröt han sig. »Hvem kan det vara —»

Syster Agneta lade tystande handen på hans arm, och, följande riktnings af hans blick, såg hon fru Höij sitta en bit därifrån i tjockt gredelinut siden och svandunskantad

krage. Men de klara ögonen sågo visst icke åt generalens håll.

»Ts, general! Det är vår grannfru i Prästgården.»

»Prästfru — och så grann!» fnyste han.

»Nja — gärna för mig.»

»Det var en liten flicka —» inkastade landshöfdingskan skyndsamt.

»Min nådiga skulle ha sett henne dansa... hoppla—hopp! Kors hvad de små fötterna trippade på i mazarcan. Den dagen hon kom till brunnen — jag kan minnas den som i går. Hon kom indansande på brunnsplanen, vajande som en blomma på sin stängel, krinolinen guppade — lockarna fladdrade under schäferhatten och fötterna gjorde pas, så att skobandens svarta korsning öfver de hvita strumporna syntes... Det var den första brunnsresan, gudbevars så viktigt! De sjutton vårarnas eld lyste ur blicken — det låg äfventyr i luften. — I ett nu voro allas ögon och lorgnetter på den lilla, hon blef blossande röd och fällde sedesamt blicken och bemödade sig att gå i takt med det korpulenta förklädet... Hvilken charme öfver allting sedan hon kommit! Hon besatt en liffullhet, en fantasi —

»Just på detta golf har jag yrat omkring med henne i mången polketta. En kväll möttes vi under friareeken — jag tog det hvita sidenbandet, som höll lockarna i styr —» och den gamle herrn förde handen upp mot bröstfickan, men kom ihåg sig och lät den åter sjunka. »Det var en junikväll och — det var en sådan charme — Men jag var ju bara en ung kornett... den lilla gifte man bort med en millionär — en parveny.» Han sjönk trött tillbaka i fåtöljen, näsans bukt blef så hvass, blicken stirrade slött på de lackerade tåspetsarne.

»Mamsell, hvarför låter mamsell mig sitta inne med stöflarna på! Skall jag icke ha mina tofflor?» utbrast han plötsligt.

»Men generalen är ju på bal.»

Han såg upp förvånad. »Jaså — nja, gärna för mig.» Och om en liten stund igen: »Mamsell, hvarför får jag icke mitt eftermiddagsté?»

»Det har ju generalen redan druckit.»

»Jaså — nja...» Syster Agneta såg uppmärksamt på honom. »Nu gå vi hem, general.»

»Nja — gärna för mig.»

Strax därpå steg också gamla fru Höij upp och gick, följd af hviskningar. Ensam hade hon gått upp på balen. Döttrarna visade sig aldrig utan sina barn. Man gissade, att de icke ens hade en bättre klädning att taga på... de gingo ständigt i enkla blusar och gamla halmhattar. Det var den rika gamla frun, som underhöll båda mågarna — löjtnanter —, kanske var hon till på köpet snäll!

Men ute i kapprummet, som ännu var tomt, neg fru Höij framför den stängda dörren till festsalen. »Adjö, mitt herrskap. Nu gå generalen och generalskan hem. Af med stassen! Sedan ha de en så ljufvig och fridsam kväll tillsammans i hemmet — de två åldringarna.»

Morgonen därpå fingo icke herrarne sina ur justerade. Generalen uteblef vid brunnsdrickningen. I fru Höijs villa höll man utkik efter vagnen; skulle generalen åka ut som vanligt — var han sämre? Men de svarta skylarna hämtade honom likt de andra dagarne, och när vagnen farit, gingo de unga mödrarna bort med barnen, som nickade och kastade slängkyssar åt mormor, så länge hennes hvita hufvud syntes i fönstret.

Mormor var så förtjusande i barnkammaren. Ingen kunde nypa i kjolen och dansa »figuré» med barnen så behagfullt som mormor. Och hvem kunde berätta sagor som hon? Hvem spela teater och härma riksdagsgubbarna, hvilka

icke sysselsatte sig annat än med barnens angelägenheter — ja, det var nog riktigt sant, för mormor satt jämt på riksdagsläktaren — det visste man att tala om. Så hade Hans Pehrsson i Grötåsen sagt, bekräftade mormor, och så brukspatronen i Fläng — så den eleganta ryttmästaren på Gökeniskog —. Men generalen hade replikerat dem, fast hvad generalen sagt, det fingo barnen aldrig veta. Dristade sig någon att fråga, svarade mormor: »Det bästa af allt» — och med ett så sällsamt tonfall, att de små blefvo tysta och fundersamma.

Därför när lilla Maja, det äldsta barnbarnet, af sin mamma i dag, med många förmaningar att gå tyst, blef skickad tillbaka till villan för att hämta en glömd garnhärfva, så var det visst icke af rädsla för att störa mormor, utan af idel kärleksfull omtanke, som flickan smög så sakta på tå öfver verandagolfvet.

Men plötsligt stannade hon förvånad. Hvem talade mormor med? Fönstret stod öppet, så att hvart ord hördes ut.

»Se så, min vän, nu fara vi — kör kusk! Sätt dig riktigt godt upp mot dynan, Carl Emil lilla — jag lägger den till rätta åt dig... Ack, hvilken skön dag detta är — det blir en härlig åktur. Du skall ge akt på fältet med senapsblomster — gult, gult så det flammnar för ögonen. Det är ett djärt och saftigt penseldrag i sommarafan, och man betvivlar icke att den handen är mäktig, den anden stor, som utfört det. Har du sett det en tidig morgonstund — då är det ett nickande, ett viftande och vinkande från blomman till blomman, liksom ville de uppmuntra hvarandra till att nu börja dagens arbete: att sprida skönhet, att dofta och sätta frö. Det är nog för en blommas krafter. Men se nu, hur landskapet sänker och vidgar sig för blicken. Ingen människoboning — intet lefvande! Här är ödslighetens skönhet. Ser du den ensamma eken i stenröset på åkern? Han är ödslighetens majestä. Låt oss stanna hästarne och lyssna till tystnaden! Hör! Det är så stilla, att du tror det är ditt eget blods svall i ådrorna, du förnimmer. Men det är dödens ständiga hviskning till lifvet: »Jag kommer — jag kommer... Det skrämmer icke dig, du är en modig man, Carl Emil. Och jag — har till sist lärt mig att älska döden. Han skiljer, hvad lifvet omaka förenat — och han skall förena oss båda, som lifvet skilt.»

Lilla Maja satte sig häpen ned och glömde sitt ärende. Folk sade, att det gått en stor skådespelerska förlorad i mormor, och nu trodde flickan, att hon kommit på spåren en hemlighet i den gamla fruns lif: mormor inöfvade roller i ensamheten — anlagen låte icke tysta ned sig, det förstod Maja, som själf drömde om att bli en berömd aktris —

»Du småler åt mitt prat, min vän? Folk säger nog också att gamla fru Höij är fjantig. Man kan bli det för mindre än ett helt lif tillbragt i pliktuppfyllelse, medan hela ens väsen är längtan efter att få gifva sig i kärlek. Hade jag icke ägt min starka inbillning —»

Maja sprang upp, skrämmd af ett häftigt buller borta på landsvägen. Det var generalens vagn, som i yrande fart vände åter, de galopperande hästarne voro betäckta af svett och lödder. Generalen hade under åkturen fått ett nytt slaganfall. Mållös, med dödshvitt ansikte, låg han lutad mot syster Agnetas arm.

*

Fru Höij satt vid generalens dödsbädd. Hon hade trädt in genom dörren, efter det att doktorn gjort sin undersökning, ruskat på hufvudet och gått. »Jag var flickan, han tog

det hvita sidenbandet ifrån» — hade hon hviskat till syster Agneta.

Han hade inga närmare anhöriga, som kunde ha gjort henne platsen stridig, och syster Agneta höll sig taktfullt undan. Här var ingenting att göra — utom att lindra kampen, och det skötte den gamla damen med den kärleksfullaste uppmärksamhet. Med mjuka, tysta rörelser torkade hon kallsvetten ur den döendes panna, tröttnade icke att fukta de torra läpparna, och så länge hennes varma händer lågo på de redan af döden iskylda, stillades deras famlande oro.

Stor och resigneradt lugn hängde hennes blick vid ansiktet på hufvudkudden. Nu, när hon fick se på det så nära och utan fruktan att ertappas, nu skönjde hon så tydligt likheten med den unge kornetten. Men ögonens gnistrande lif kunde man ju blott minnas. Lättare var då att tänka sig, att denne brutne var densamme, som, en gång så djärf och oförvägen, så full af munter friskspråkighet, begagnat alla tillfällen till att hviska kärleksord till henne — tilltagset kysst hennes läppar bakom dörrar, i trappuppgångar, ja, icke ens i parkens lummiga alléer, där ändå promenerande kunde ha dykt upp när som helst, hade han kunnat styra sig.

Sällsamt, hur tankarna ännu irrade kring detta, fast döden fanns i rummet. Sällsamt, hur det tokiga gamla hjärtat kunde banka af den forna glädjeängesten vid dessa minnen!

En bofink slog en sömning drill utanför fönstret. Då steg gamla fru Höij upp och lät persiennerna gå i höjden. Det var öfver nu för honom, som kämpat. Bofinken flög bort, skrämmd öfver att ha blifvit störd en så tidig timma. Det var knappt morgon.

Gult, så att det flammade för ögonen, låg det stora fältet med senapsblomstren under den mörkblå himmeln, och moltyst stod parken rundtom med tunga, dufna löfmassor.

Då kom hon ihåg en annan natt, när hon också stått vid ett fönster och blickat ut, en majnatt med skärblommiga äppelträd och en gyllne mänskära mot den ljusblå himmeln — då hade också en död legat i sängen bakom henne. Men döden hade då skilt, »hvad lifvet omaka förenat.» Vemodsfull, fast utan tårar hade hon klädt sig i änkesorg.

Icke heller var det väl sorg hon nu erfor, men den stora spänningen i hennes lif var slut och hon föll ihop. Aldrig mer skulle hon spana efter hans namn i tidningarna, aldrig mer klä sig i de granna sidenklädningarna och juvelerna, aldrig lefva i inbillningen att hon var fru generalskan, som delade hans ära ute i lifvet och hvardagens ro i hemmet.

Nu var det blott att hvila och vänta — dansa med barnbarnen, hvila, vänta...

Ömtåliga, fina saker brukar man ju taga ifrån barn och ställa undan för dem, för att de icke måtte brytas sönder af dem. Och i det fallet förbli människorna barn hela lifvet igenom, att de icke förstå handskas med lyckan. Tages den icke ifrån dem, förstöra de den själfva för sig, den tanken slog henne nu.

Hennes lycka hade blifvit tagen ifrån henne och ställd undan, högt, så att först när döden gifvit vingar, skulle hon kunna nå den.

Och med högtidliga, strålände ögon såg hon på den döde och hviskade:

»Au revoir, Carl Emil.»

GLÖM EJ

Jubileumsfondens sparbössor!

CEREBOS SALT: Användes i stället för vanligt salt. Det **Stärker födan.** Hos specerister.

MELINS STENOGRAFI I FEM LEKTIONER.

(FORTS. FR. FÖREG. N:R)

FEMTE LEKTIONEN.

Fjärde lektionens öfningsuppgift.

Handwritten shorthand notes for the fourth lesson's exercise.

Förkortningar.

Med sitt begynnelsestecken förkortas orden: af de en från följa har, hafva, haft jag kan, kunna men och skall, skola som stor slut sjelf ut var, vara, varit är öfver.

Lär eder dessutom:

Handwritten shorthand examples for abbreviations.
 andra bland den det dess den
 Så efter eller full någon
 gång här ig inte (icke) genom
 kom kunde skulle mellan mycket
 som måste ty hvilken slut

LÄSÖFNING.

De två dragonerna.
(Ur Fänrik Ståls sägner.)

Handwritten shorthand for the reading exercise 'De två dragonerna'.

Öfverför till stenografi återstående verser, af hvilka ett par återfinnas i nästa nummer af Idun.

»MODERNA ANDAR.»

SOM VANLIGT tog jag upp sista numret af Idun med glad förväntan, för att taga del af dess alltid gedigna innehåll. Då jag slog upp första sidan, fängslade mig titeln »Moderna andar», så jag lät därför professor Estlander vara i fred och började att läsa den. Jag läste den med allt mer och mer stigande intresse, ja, jag kan icke hjälpa det (Steffen får ursäkta mig), då och då också med ett litet öfverlägset leende, framkalladt af Steffens något mer eller mindre ensidiga uppfattning om vår tids ungdom.

Jag fick sådan lust att skriva i ämnet, fastän jag därigenom riskerar att af Steffen bli kallad själfgod och löjlig, då jag omtalar, att jag är en af de unga.

Steffen är tydligen en af de gamla, utan husrum för någon modern ande och med alldeles rysligt antikverade åsikter. Vore vår tids ungdom sådan, som Steffen utmålar den, då vore det synd om Sveriges folk.

Steffen missförstår ungdomen. Han tyckes tro, att det är en hop öfvermodiga barnungar, blaserade och med cynisk blick på lifvet, som ingenting begripa och som bära förakt för äldre folk.

Tvärtom tror jag, att ungdomen nu för tiden, som aldrig förr, högaktar och vördar de äldre eller gråhufvudena, som han kallar dem, och i all synnerhet dem, som följa med och förstå den nya tidens utveckling.

Att vår tids ungdom är mera försigkommen, än förr, det går jag med på. Den är mera utvecklade, har sina egna åsikter och tänkesätt.

Den tiden är längesedan förbi, då det ansågs opassande, att en ungdom hade sin egen mening och förfäktade egna åsikter inför äldre folk. Hvarje ung människa, som blifvit begåfvad med ett godt och klart huvud och med egna tänkesätt, må ha rätt att diskutera och försvara dessa sina tänkesätt inför hvem som helst. Det anser jag vara hvarje tänkande människas rätt. Han må ej därför anses öfverlägsen, själfgod, och kritisk och att ha förakt för äldre folk.

»Tyst, du förstår ingenting! Du är ännu för ung! Vänta tills du blir så gammal, som jag!» Sådant och liknande tal får man visserligen ännu mången gång höra från de äldres sida. Det är ju mycket, som de unga icke förstå och som vill erfarenhet till för att lära, men mången gång tror jag, de äldre ha orätt, då de säga så. Det är väl ej alltid erfarenheten, som utvecklar en själ i ena eller andra riktningen. Den, som är gammal, tänker blott på, hur det var i hans ungdom, hur han tycker, det borde vara, men han ser ej med ungdomens ögon. Han tänker ej på, att världen går framåt och att människorna allt mer och mer utvecklas, få nya lufsideoer, ja, en helt annan syn på lifvet än i hans ungdom. Jag tycker, att man skulle vara glad åt, att vår tids ungdom är stadd i utvecklingsstadium. Ungdomen är ju vårbrytningens tid.

Steffen finner det löjligt, att en skolflicka från en liten tarlig landsortsstad ej faller i förvåning öfver alla Stockholms härligheter, dess konstsamlingar, teatrar och butiker, dess spårvagnar och vaktparaden.

Steffen glömmar, att tidningar finnas i småstäderna ock, att all ny litteratur finnes att tillgå, att äfven någon gång en och annan af våra konstnärer hittar vägen till den undangömda vrån, så att dess invånare äro ej alldeles utan andlig underhållning och att mången gång en småstadsflicka genom tidningar och böcker gjort sig större föreställningar om hufvudstaden och känner sig rent besviken, när hon får se den. Att åter andra aldrig bli entusiastiska eller visa någon storartad förvåning, när de komma till Stockholm, tror jag beror till stor del därpå, att de i förväg känna till hufvudstadsbornas öfverlägsenhet gent emot allt som gäller landsorten och att de ej genom sitt uppträdande vilja framkalla ett medlidsamt löje. Jag tror ej, att den lilla småstadsflickan tänker »nil admirari!»

Till sist tillvitar Steffen vår tids ungdom att ej ha någon tro och slutar uppsatsen med ett verop öfver den ungdom, som blott har tron på lögnen. Det är ett fåtal dylik ungdom, vill jag hoppas. Vår ungdom, tror jag, är idealistisk i ordets bästa bemärkelse och därför äger den nog också tron på lifvet, både på det allvarliga och djupa i lifvet, men också den solljusa, glada tron på allt godt, skönt och ljus.

ANNY.

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

DEN GIFTA KVINNAN OCH SKATTELAGSTIFTNINGEN.

FÖRENINGEN för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm fattade vid sitt senaste sammanträde enhälligt följande resolution:

Med anledning af hr Karl Staaffs motion i riksdagen angående klargörande af den gifta kvinnans ställning i beskattningsafseende får Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm uttala sin lifliga anslutning till de i denna motion framställda önskemålen.

Föreningen har sedan början af sin verksamhet ägnat frågan om den gifta kvinnans kommunala rösträtt mycket uppmärksamhet och på olika vägar kommit till erfarenhet om den oklarhet, som i detta fall vidlåder skattelagstiftningen och därpå följande osäkerhet i dess tillämpning. Inkomstskatteförordningens bestämmelser ha ökat svårigheterna för den gifta kvinnans åtnjutande af kommunal rösträtt, för hvilken — utanför skattelagstiftningen — icke lär finnas något principellt hinder.

Då det för samhällets sunda utveckling icke kan vara likgiltigt, om den ständigt växande skaran af gifta kvinnor, som ha egendom under egen förvaltning, kan begagna sig af det kommunala inflytande, hvilket tillkommer öfriga lika kvalificerade medborgare, får Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm uttala den förhoppning, att riksdagen måtte bifalla de af rättvisa, följdriktighet och samhällsgagn motiverade bestämmelser i finanslagstiftningen, hvilka af hr K. Staaffs motion förordas.

GLÖM EJ

JUBILEUMFONDENS SPARBÖSSOR.

FÖRSTA GRIEGKONSERTEN.

Inför en feststämd publik, som fyllde Musikiska akademiens stora sal ända upp på estraden, framträdde i måndags *Edvard Grieg* och fick genast vid sitt inträde mottaga en lång och varm välkomsthälsning. Konserten, som genom sitt innehåll fick prägeln af en sannskyldig kamarmusikafteon, inleddes med tondiktarens andra violinsonat op. 13, g-dur. Denna torde vara den förnämsta af Griegs trenne violinsonater. Med kompositören vid pianot och hr *Aulin* i violinstämman fick sonaten naturligtvis det ypperligaste och mest stiltrogna utförande. Tillsammans med *Stenhammar* (i basen) utförde Grieg Norska danser för fyra händer (op. 35). De karaktäristiska och originella danserna slogo synnerligen an, och det graciösa allegretto måste omtagas. Sist på programmet stodo några solostycken för piano, där tonsättaren hade tillfälle att briljera med ett såväl mjukt och känsligt som kraftigt och rytmiskt föredrag. Särskildt anslående af dessa stycken vore »Gangar», en gånglåt med en förträfflig stegrad harmoniföljd nedåt, samt den intagande kompositionen »Bröllopet på Trolldaugen». Tvänne afdelningar romanser utfyllde aftonens program. De utfördes af grefvinnan *Aina Mannerheim*, som åt flere af dem förlänade en god och uttrycksfull

»EN VENEZIANSK KOMEDI» AF PER HALLSTRÖM Å DRAMATISKA TEATERN. FOTO FÖR IDUN AF A RYDIN. 1. FÖRSTA TABLÅN, DE TVÅ GRANNTRÄDGÅRDARNE MED PARET ANSELMO OCH ISOTTA (HR PALME OCH FRU BOSSE) TILL VÄNSTER, PARET GIROLAMO OCH LUZIA (HR AREHN OCH FRÖKEN SJÖBERG) TILL HÖ-

GER. 2. SLUTTABLÅN. DOMSTOLSCENEN. ISOTTA UPPTÄDER INFÖR DOGEN (HR SKÅNBERG) OCH DET FÖRSAMLADE RÅDET. I KATEDERN MIDT PÅ SCENEN ADVOKATEN (HR GUSTAF BERGSTRÖM). TILL VÄNSTER ALOISE OCH GHISMONDA (HR OCH FRU HANSSON), TILL HÖGER GIROLAMO OCH LUZIA.

tolkning, medan andra på grund af stämmans mindre korrekta utbildning och en ofta framträdande felaktig intonation ej kommo till sin fulla rätt. Andra afdelingens romanser med »Efterårsstormen», »Dereinst» och »Ein Traum» lyckades bäst. Sångerskan fick emellertid mot taga mycket lifligt bifall. En god del af detta var dock tydligen ägnadt åt kompositören. Denne, som uppträd i programmets alla nummer, hyllades dessutom med en väldig lagerkrans. Att publiken ej kunde nöja sig utan extranummer är klart.

KUNGL. TEATERN gifver i morgon fredag för första gången P. E. Lange-Müllers opera »Vikingablod». Kompositören har själf varit närvarande vid de sista repetitionerna och afreser omedelbart efter premiären.

DRAMATISKA TEATERN. Per Hallströms redan för ett par år sedan i bokform utgifna renässansstycke »En veneziansk komedi» visade sig vid sin sceniska gestaltning väl hålla hvad det redan som läsdrama lofvade, i det dess solskensglittrande lyrik och lekfulla kvickhet äfven från tiljan kommo till sin fulla rätt. Teatern har också den förmånen att i fru Bosse kunna uppställa en nästan idealisk Isotta, som med en oemotståndlig charme vet att frambära all den fina och skämska klokskap, som författaren samlat i denna förtjusande kvinnogestalt. Äfven hr Palme har som hennes man Anselmo en af sina bättre uppgifter, medan det andra unga äkta paret med blekare, men dock icke störande färger framställes af fröken Sjöberg och hr Arehn. Som den unga änkan Ghismonda och hennes tillbedjare Aloise förmådde däremot fru och herr Hansson endast alltför bristfälligt gifva uttryck åt den

dunkelglödande, nästan tragiska lidelse, författaren som en genom kontrasten verkningfull purpurtråd slagit in i dramats eljes så ljusskimrande känslöväf. Som helhet var stycket emellertid verkligen lofvärdt iscensatt och gjorde en betydande framgång, dubbelt glädjande då det här gäller ett af vår unga inhemska dramatiks obestriddigen sjäfullaste alster. Vi meddela här ofvan ett par scenbilder från den märkliga premiären, framställande första aktens första tablå med de två små grannträdgårdarna med sin bedrägliga skiljemur samt slutaktens domstolscen inför dogen och det samlade rådet.

SÖDRA TEATERN. G. von Mosers lustspel »Lätta Lina» rör sig om förväxlandet af en bremericigarr med ett fruntimmer och tyckes utgöra de sista spasmodiska ryckningarna af en pjäsgenre, som icke längre har någon själ kvar i sin utbrända stoffhydda.

Nu kan man endast af allt sitt hjärta önska, för såväl teaterdirektörernas som för publikens och ej minst artisternas skull, att en ny lustspelsdiktning snart måtte uppstå, en diktning, hvari vi återfinna det verkliga lifvet, som alljämt är samma guldgrufva af dårskap och löjlighet som fordom och endast väntar på talangfulla dramaturger för att inom scenens ram taga konstnärlig gestaltning.

DANIEL FALLSTRÖM ger onsdagen den 16 dennes åter en uppläsningafton i Vetenskapsakademiens hörsal, det enda och sista tillfället, som erbjudes hufvudstadspubliken att före skaldens nya uppläsningstourné i landsorten få njuta af hans nu allt mera fulländade föredragningskonst. Det måste bli fullt hus, om bara vår goda publik förstår sitt eget bästa!

EMIL SJÖGRENS KONSERT I PARIS. Vår framstående kompositör, som sedan några månader vistats här, slog i går sitt första stora slag med en då gifven konsert, där nästan uteslutande Sjögrems skapelser utfördes. Detta första försök blef mer än en succès; det blef en triumf. En entusiasmerad publik och en ytterst smickrande kritik!

Konserten gafs i tidningen Journal's »salle des fêtes», en af de såväl i akustiskt som dekorativt afseende mest gouterade konsertlokalerna här. Den väldiga salen var till sista plats fylld af en publik, där gifvetvis den skandinaviska kolonien var nästan mangrannt representerad, men där man för öfrigt såg de mest framstående märkesmännen af Paris musikvärld.

Ur det utmärkt väl sammansatta programmet vill jag som aftonens »clou» framhålla konsertgifvarens »3:dje sonat» för fiol och piano.

Hr Sjögren biträdades för öfrigt af förmågor sådana som: Sven Kjellström, hvars fiol har tillräckligt många beundrare där hemma, för att jag här skulle behöfva orda därom, af pianistens F. Lemaire, af m:elle Lola di Padilla, en helt ung sängerska, en värdig dotter till m:me Artôt di Padilla, af operasångaren C. A. Holmqvist, hvars mäktiga, vackra stämma vi aldrig hört göra sig bättre, och som hörbarligen förstätt tillgodogöra sig sina studier här. Vi vilja hoppas att hr H., som redan lär haft flere förmånliga anbud på engagement här, kommer att fästas vid vår svenska sängscen.

Underså gynnsamma auspicer som de relaterade är det att önska, det hr Emil Sjögren låter detta sitt första försök efterföljas af kommande, och i en framtid skola måhända Sjögrenskonserterna nämnas vid sidan af Lamoureux' och Colonne's.

Paris den 4 mars 1904.

E. S.

